

DISCOVERYSYSTEM I EN EKOLOGISK KONTEXT

Allt fler bibliotek använder discoveryssystem. Vilka är deras fördelar och nackdelar? Hur fungerar de tillsammans med bibliotekens övriga elektroniska resurser? Artikeln sätter discoverysystemen i en ekologisk kontext, den ekologi som bibliotekets användare söker och navigerar i för att hitta den information de behöver.

JONAS FRANSSON, JONAS.FRANSSON@UB.LU.SE, BIBLIOTEKARIE,
UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUNDS UNIVERSITET

Introduktion

Discoveryssystem är sökmotorer med stora index med metadata, fulltext och poster från förlag bibliografiska databaser. Den lokala bibliotekskatalogen och institutionella arkiv kan vara inkluderade i indexet. Man söker med en relativt enkel sökmotor, funktionellt är den långt ifrån Google, utan mer lik en traditionell bibliografisk databas. De största systemen är EBSCO Discovery Service (EDS), Ex Libris Primo, ProQuests Summon och OCLCs WorldCat Local.

Discoverysystemen kopplas samman med länkservern (eng. *link resolver*), som innehåller beståndsinformation om e-resurser på artikel- och boknivå och hanterar länkningen till fulltext. Länkningen bygger oftast på OpenURL eller DOI. Exempel på länkserverar är LinkSource, SFX och 360 Link.

Olika implementeringar

Discoveryssystem kan utnyttjas på olika sätt; som en samlad ingång till bibliotekets elektroniska och fysiska samlingar, som en söktjänst för endast det elektroniska beståndet eller som ett bibliografiskt superindex, där fokus är på möjligheterna att upptäcka.

Beroende på bibliotekens ämnesinriktning och målgrupper ser dess samlingar av elektroniskt och fysiskt material olika ut, och det påverkar också hur systemet kan användas. Hur ett discoveryssystem implementeras är ett strategiskt beslut, som inte bara påverkar implementeringen av systemet. Både i marknadsföringen av biblioteket och i undervisningen i informationssökning kan systemet ges en central roll eller bara nämnas som en söktjänst bland många.

Fördelar och nackdelar

En stor fördel med discoveryssystem är det kan vara en samlad ingång till bibliotekens samlingar. Discoverysystemen kommer aldrig att inkludera alla bibliotekets resurser, men systemet kan vara en portal för vidare sökning. En annan fördel är, att indexet är ämnesöverskridande, bra för tvärvetenskapliga ämnen eller ämnen som saknar en central bibliografisk databas. Användarna får en Google-lik sökupplevelse där resultaten rankas efter relevans, tvärt emot många bibliografiska ämnesdatabaser. Genom länkservern finns en koppling från den bibliografiska posten till fulltexten i externa plattformar eller med bibliotekets system för artikelbeställning. Generellt sett är det ofta en smidig sökupplevelse där tröskeln att söka är låg.

En kritik mot discoveryssystem är, att de olika ämnesdiskurser som finns i bibliografiska ämnesdatabaser drunknar i det stora indexet. Det är omöjligt att göra uttömmande sökningar, då indexet är stort och innehållet metadata av olika kvalitet. Somliga anser att det inte har blivit enklare att söka för användarna, utan svårare. Orsaken är att discoverysystemet är ett metalager. Användarna behöver fortfarande kunskap om bibliografiska databaser, dokumenttyper och kontrollerade ämnesord, och länkas fortfarande ut till olika förlag och leverantörer för fulltexten. Vilket leder till nya pedagogiska problem i, hur man tränar användarnas informationskompetens.

Discoveryssystem ställer också nya krav bibliotekarier och informationspecialister. På grund av stora flöden av metadata och länkning till otaliga plattformar med fulltext krävs en ny acceptans-nivå. Tiden är förbi för de kontrollerade, små katalogerna. Det är inte längre möjligt att hålla upp tempot lokalt eftersom tillväxten på informationen är så stor.

Searching: Lund University Libraries

Keyword findability Search

Basic Search Advanced Search Search History

Refine Results

Current Search

Find all my search terms:

findability

Limiters

Available in Library Collection

Limit To

Available in Library Collection

Library catalogue (Lovisa)

Peer Reviewed

1943 Publication Date 2014

Show More Options set

Source Types

All Results

Academic Journals (134)

Trade Publications (58)

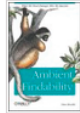
Magazines (42)

Reviews (7)

Search Results: 1 - 50 of 258

Relevance Page Options

1. Ambient findability / Peter Morville

Book

By: Morville, Peter. Sebastopol : O'Reilly Media 2005 01/01/2005 xiv, 188 s. : färgill. Language: English, Database: Library catalogue (Lovisa)

Retrieve Catalog Item

Location	Call No.	Status
E-husets bibliotek, LTH	10 Morville	Tillgänglig

Show More (1)

2. Navigation, findability and the usage of cultural heritage on the web: an exploratory study

Electronic Resource

By: Fransson, Jonas. Royal School of Library and Information Science, University of Copenhagen, 2014 Language: English, Database: SwePub

View record in SwePub

3. The Study of Web Findability Based on Its Breadth and Depth.

Academic Journal

By: Jiann-Cherng Shieh; Huang-Wei Lin. Journal of Educational Media & Library Sciences. Winter2012, Vol. 50 Issue 2, p255-288. 7p. DOI: 10.6120/JoEMLS.2012.502/0484.RS.CM. , Database: Library, Information Science & Technology Abstracts with Full Text

PDF Full Text (349KB) LU Linker

4. From website log to findability.

Academic Journal

(includes abstract) Shieh, Jiann-Cherng; Electronic Library, 2012; 30 (5): 707-20. (journal article - equations & formulas, research, tables/charts) ISSN: 0264-0473, Database: CINAHL Plus with Full Text

LU Linker

Träfflistan i EBSCO Discovery Service (EDS) vid en sökning på "findability" i Lunds universitets implementering

En ekologi för discovery

Discoverysystemen är bara en del av en ekologi med många söksystem. Det ingår i en större helhet där användarna rör sig mellan söktjänster och har olika strategier för sin informationssökning och lokalisering av fulltext. På en skala mellan bibliografiska ämnesdatabaser och Google webbsök kan discoverysystemen placeras på mitten, mellan de två ytterligheterna.

Om man ser discovery som en ekologi blir länkservern som sammanbindande teknologi mellan sökning och tillgång till elektroniskt bestånd ännu viktigare.

I databaser som PubMed, Scopus, Web of Science och Google Scholar länkas till bibliotekets länkserver så fulltexten kan nås på ett enkelt sätt. Därmed blir discoverysystemen bara en av många söktjänster för att nå fulltexten.

En basal del av discovery-ekologin är förlagens matchning av IP-nummer så att användarna kan nå och få tillgång till fulltext via Google. Utan märkbar inblandning av biblioteket når användarna ofta sitt mål.

Fortsatt utveckling

Ibland är det tal om nationella lösningar kring discoverysystem, men troligen är det för svårt att hantera flera lokala bestånd i ett system. En annan möjlighet är att välja bort discoverysystem och förlita sig på de övriga delarna av discovery-ekologin, till exempel länkserver, bibliografiska databaser, Google Scholar och Google. En annan väg att gå är att välja en lösning från en innehållsleverantör, som Elseviers Clinical Keys. Då väljer man en helhetslösning med innehåll och avancerade sökmöjligheter, men som bara täcker en specifik del av ekologin. I de flesta olika scenarion är länkservern en central del då man måste aktivera vilka resurser man har tillgång till.

När det gäller utvecklingen av discoverysystem så finns flera trender. Encyklopediskt innehåll inkorporeras för att systemen ska få en starkare roll som startplats vid informationssökning, och då i konkurrens med Google och Wikipedia. Rekommendationssystem och *auto suggestions* vid sökförformulering är andra trender. Det återstår att se om företagen bakom systemen har resurser nog att implementera funktionerna på ett tillräckligt bra sätt då de inte är teknologiföretag i första hand.

Huvudfrågan som bibliotek måste ställa sig är: Hur ska användarna kunna söka och vilken upplevelse ska de få?